

תקוּן שְׁלוֹשִׁים וּשְׁמוֹנֶה

ליל כ"ז באדר

כיבוש הארץ

וּלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה דָּא בִּיאַת הָאָרֶץ וְכַפּוּשָׁא דִּילָהּ. דְּכַמָּה אַנּוּן דְּקָמוּ לְקַטְרֵגָא לִזְוֵן. כְּדִין יָד הַחֲזָקָה אֲצִטְרִיכַת וְדָאִי לְמִיקָם לְקַבְּלֵיהוּ. וּלְכָל הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל הַגְּדוֹל בְּזַמְנָא דְאַתְפְּלֶגַת לְשַׁבְּטִין, וְקָמוּ כְּלָהוּ בְּדוּכְתֵיהוּ לְפִי סְדְרִין עֲלֵאִין. כְּדִין אֲתָמַר בְּהוּ כִּי מִי גוֹי גְּדוֹל (דְּכָרִים ד' ז'), דְּקִימִין וּמִתְחַבְּרִין לְאַנּוּן דְּרִגִין עֲלֵאִין קְדִישִׁין. וְכִלְהוּ סְטְרִין דְּלִבְר דְּחִלִין מְנִיָּהוּ.

וּלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה דָּא בִּיאַת הָאָרֶץ וְכַפּוּשָׁא דִּילָהּ. דְּכַמָּה אַנּוּן דְּקָמוּ לְקַטְרֵגָא לִזְוֵן. כְּדִין יָד הַחֲזָקָה אֲצִטְרִיכַת וְדָאִי לְמִיקָם לְקַבְּלֵיהוּ. וּלְכָל הַמּוֹרָא הַגְּדוֹל הַגְּדוֹל בְּזַמְנָא דְאַתְפְּלֶגַת לְשַׁבְּטִין, וְקָמוּ כְּלָהוּ בְּדוּכְתֵיהוּ לְפִי סְדְרִין עֲלֵאִין. כְּדִין אֲתָמַר בְּהוּ כִּי מִי גוֹי גְּדוֹל (דְּכָרִים ד' ז'), דְּקִימִין וּמִתְחַבְּרִין לְאַנּוּן דְּרִגִין עֲלֵאִין קְדִישִׁין. וְכִלְהוּ סְטְרִין דְּלִבְר דְּחִלִין מְנִיָּהוּ.

וְהָא אֲלֵיהוּ נְבִיאָה מְהִימְנָא אֲתִי פְתַח וְאָמַר, ר' ר' כְּמָה עֲלֵאִין אַנּוּן רְזִין דְּאֹרִיתָא. דְּהָא בְּכָל אֶת דְּאֹרִיתָא אִית כְּמָה רְזִין. וְאֶפְלוּ בְּכָל קוּץ וְקוּץ, דְּאַתְמַר בְּהוּ עַל כָּל קוּץ וְקוּץ תְּלִי תְּלִי שְׁל הֶלְכוֹת (עִירוּבִין כ"א). כְּגוֹן קוּצִין דִּיּוֹדִין וְדוּוִין. וְאַתְמַר בְּהוּ תְּהוּם אֶל תְּהוּם קוּרָא לְקוּל צְנוּרִיד (תְּהִלִּים מ"ב ח) דְּקוּצִין אֶלִין אַנּוּן צְנוּרִין,

וְהָא אֲלֵיהוּ נְבִיאָה מְהִימְנָא אֲתִי פְתַח וְאָמַר, ר' ר' כְּמָה עֲלֵאִין אַנּוּן רְזִין דְּאֹרִיתָא. דְּהָא בְּכָל אֶת דְּאֹרִיתָא אִית כְּמָה רְזִין. וְאֶפְלוּ בְּכָל קוּץ וְקוּץ, דְּאַתְמַר בְּהוּ עַל כָּל קוּץ וְקוּץ תְּלִי תְּלִי שְׁל הֶלְכוֹת (עִירוּבִין כ"א). כְּגוֹן קוּצִין דִּיּוֹדִין וְדוּוִין. וְאַתְמַר בְּהוּ תְּהוּם אֶל תְּהוּם קוּרָא לְקוּל צְנוּרִיד (תְּהִלִּים מ"ב ח) דְּקוּצִין אֶלִין אַנּוּן צְנוּרִין,

1. שבע שנים של כיבוש ושבע שנים של חלוקה, עי' זבחים קיח, ע"ב.

2. ל"א מלכים שעשו מלחמה נגד ישראל. ועי' לעיל תי' לב.

3. עי' גם לעיל תי' לג בתחילת דברי אליהו נביאה.

4. עי' מנחות כט, ע"א.

לְקוֹל צְנוּרִיד (תהלים מב,ח) - שְׁקוּצִים אלו הם הצנורות, שמהם מתמלאות האותיות מאימא עליונה. וזה סוד: כל האותיות מבינה יוצאות, ועם כל זאת [שׁיציאו] לא נפרדו ממנה, אלא כלן קשורות בה, ובמה? באלו הקוצים. יש אותיות שיש בהן שלשה תגים [שעמנו"ו ג"ן]. ויש שיש בהן אחד [בד"ק חי"ה]. ויש שאין בהן כלל. ומדוע כך? אלא כל האותיות קשורות הן למקור שלהן [באימא]. ויש [אותיות] שמתגלית עליהן אימא, שהיא המקור, בסוד של שלשה אבות [חג"ת], והם שלשה תגים. ויש [אותיות] שמתגלית עליהן בסוד של העמוד האמצעי [תפארת], וזה תג אחד. ויש [אותיות] שהם קשורים בה, אבל לא מתגלית עליהם כלל. לכל אחד [מהצנורות הללו - התגים], יש תהום אחת למעלה, שמשם מתמלא הצנור ההוא. ובזמן שהצנור הוא מתעורר, תהום מתעורר בנגדו למלא אותו. לפיכך: תהום אל תהום קורא לְקוֹל צְנוּרִיד (תהלים מב,ח). והם רהטים שקתות המים, ששם עושה יעקב את המקלות שלו, והכל בסוד עליון.⁵

דמניהו אתמלין אתון מאימא עלאה. ורזא דא פלהו אתון מבינה נפקין, ועם כל דא לא אתפרשו מינה, אלא פלהו קשירין בה. במאי. באלין קוצין. ואית אתון דאית בהו תלתא תגין. ואית דאית בהו חד. ואית דלית בהו כלל. אמאי הכי? אלא פלהו אתון קשירין אנון במקורא דילהון. אית דאתגליאת עליהו אימא דאיהי מקורא, ברזא דתלת אבהון, ואנון תלת תגין. אית דאתגליאת עליהו ברזא דעמודא דאמצעייתא, ודא תג חד. ואית דאנון קשירין בה, אבל לא אתגליאת עליהו כלל. ואלין צנורין, לכל חד אית תהומא חד לעלא, דמתמן אתמלי ההוא צנורא. ובזמנא דההוא צנורא אתער, תהומא אתער לקבלה למלאה לה. בגין כך תהום אל תהום קרא לְקוֹל צְנוּרִיד. ואלין רהטים שקתות המים, דתמן שוי יעקב חוטרין דילה, וכלא ברזא עלאה.

5. עיי' קל"ח פתח לא, בביאור ח"ג, בחינה ב', עמ' קיד: "האותיות הם האורות עצמם של הנהגת ז"ן היוצאים מאימא. והנקודות והתגים: אחד - הוא מה שאימא שורה עליהם בחינת מקור שלא נתפרשה מהם אפילו בצאתם, והיינו תגין על האותיות. ואחד מה שאימא מנהגת אותם. והיינו נקודות המנהגות את האותיות. וטעמים הם תיקונים הבאים להנהגה השלמה מצד החכמה (וזה סוד טנת"א)".

6. עיי' ת"ז תי' טז, קה, ע"א.

7. ע"פ בראשית ל, לח: "ויצג את המקלות אשר פצל ברהטים בשקתות המים".

8. והוא סוד עולמות העקודים, נקודים וברודים; עיי' אדיר במרום עמ' שסג - שסה, וכאן (כמו בתיקון הזה) מגלה לנו רבנו הקשר בין מה שהיה עושה יעקב אבינו אצל לבן לבין מה שהיה עושה הקב"ה בזמן בריאת

בא וראה, יעקב היה רועה צאן. ומהו הצאן? אלא זה ישראל שהם צאן שפתיב [עליהם]: ואתן צאני צאן מרעיתי [אדם אתם] (יחזקאל לד,לא). אבל בזמן שיגיעו לשלמות, אז הם אדם. [אבל] כאן, בסוד של צאן הוציא אותם יעקב מתוך צאנו של לבן. וזה סוד: ויצל אלהים את מקנה אביכם (בראשית לא,ט). ויצל ממש, שהציל אותם ונאל אותם. ובשעה [שהצאן] היו הולכים להתחבר באותן שקתות המים, עשה מקלות, וזה [סוד] העמוד האמצעי. ולגביהן [כתוב]: פצלות לבנות (שם לו), מצד הימין. ומסוד זה משך התעוררות מה שהמשיך. ואלו שהתערכבו באלו הצאן, התדבקו באותם מקלות, להוציא מתוכם [כדי] להתדבק בצד הקדשה.

בא וראה, באלו קוצים [של האותיות] תלויים תלי תלים של הלכות. שהרי כל מה שראוי לבוא [מאימא] לתוך האותיות, בא על ידי הקוצים וראי. וקוצים [הם] דקיקים. ואחר כך, התפשטו למטה האותיות והתמלאו בראוי. ואלו הקוצים, הן: שחורות כעורב (שיר ה,יא). שחורות - שחורים מצד הדין, להעמיד הכל בגבולו.

ועוד, מעמים נקדות תגין אותיות, בהם עומדים הרבה סודות עליונים לבעלי

תא חזי יעקב הוי רעי ענא. מאי ענא. אלא ישראל אנון ענא, דכתיב ואתן צאני צאן מרעיתי (יחזקאל לד לא). אבל בזמנא דאשתלימו, אנון אדם. והשתא ברזא דענא אפיק לון יעקב מגו עאנין דלבן. ורזא דא ויצל אלהים את מקנה אביכם (בראשית לא ט) ויצל ממש, דשזיב לון ופריק לון. ובשעתא דהוו אזלין לאתחברא באנון שקתות המים, שוי חוטרין ודא עמודא דאמצעייתא. ובהו פצלות לבנות (בראשית ל לז) מסטרא דימינא. וברזא דא אמשיך אתערותא מאי דאמשיך. ואנון דמתערבי באנון עאנין, אתדבקו באנון חוטרין, לנפקא מגויהו לאתדבקה בסטר קדישא.

ותא חזי באלין קוצין תלין תלי תלים של הלכות. דהא כל מאי דאתחזי למיתי בגו אתון, באנון קוצין אתי ודאי. וקוצין אנון דקיקין. לבתר לתתא אתפשטו אתון ואתמלין פדקא יאות. ואלין קוצין אנון שחורות כעורב (שיר ה יא). שחורות, אובמין מסטרא דדינא, לאקמא כלא בתחומה.

ועוד, טעמים נקדות תגין אותיות, בהו קימין פמה רזין עלאין למארי חכמתא.

ותיקון העולמות. "כמו שהא"ס ב"ה הכין י"ב פרוצופים בעולם הנקודים - בזמן השבירה, כך יעקב בזמן הגלות הכין י"ב שבטי ישראל בזמן גלותו אצל לבן ע"י הצאן עקודים ונקודים". עיי"ש

הַחֲכָמָה. עַל הַטַּעַמִּים, נֹאמֵר: וְחָד אֶכֶל יִטַּעֵם לוֹ (איוב יב יא), מִצַּד שֶׁל הַחֲכָמָה, שְׁמִמְנֶה נִמְצָא הַכֹּל. וּמִצַּד הַחִיּוֹנוּת פְּתוּב: אִם יֵשׁ טַעַם בְּרִיר חֲלָמוֹת (שם ו,ו) [שְׁנֵי סוּגִים שֶׁל טַעַמִּים, בְּרִי לְקִים מִה שֶׁפְּתוּב]: גַּם אֵת זֶה לְעִמַּת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים (קִהְלֵת ז'יד). אֲבָל מִצַּד שֶׁל הַקְּדוּשָׁה פְּתוּב: חֲכוּ מִמַּתְקִים וְכֹלוּ מִחֲמָדִים (שִׁיר הַטֹּז). [וּלְגַבִּי] הַסְּטָרָא אַחֲרָא [פְּתוּב]: הַיֹּאכֵל תִּפְּל מִבְּלֵי מְלַח אִם יֵשׁ טַעַם בְּרִיר חֲלָמוֹת (איוב שם,שם).

בֹּא וּרְאֵה, כָּאֵן יֵשׁ סוּד עֲלוּיָן. שְׁכָל הַכְּלִים יוֹצְאוֹת מִתּוֹךְ הַפֶּה הָעֲלוּיָן, וְסוּד הַדְּבָר¹⁰: בְּדָבָר יִהְיֶה שְׁמוֹם נֶעֱשֶׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָל צְבָאָם (תְּהִלִּים לג,ו), רוּחַ פִּי מִמֶּשׁ, זֶה הַהֶבֶל שֶׁל הַפֶּה.¹¹ וְסוּד הַדְּבָר, נְשִׁיקוֹת שֶׁל הַפֶּה¹² בְּהֵן מִתְּדַבְּקִים הַמְּדַרְגּוֹת אַחַת בְּאַחַת. וְאַחַר כֵּן הַדְּבָר יוֹרֵד לְמַטָּה, בְּדִי לְצֵאת לְעוֹלָם כְּרֹאוּי. אֲבָל לְגַבִּי הַסְּטָרָא אַחֲרָא פְּתוּב: וְנֶעֱתְרוֹת נְשִׁיקוֹת שׁוֹנָא (מְשָׁלִי כו,ו). וְסוּד הַדְּבָר: יִתְפָּרְדוּ כָל פּוֹעֲלֵי אָוֶן (תְּהִלִּים צב,ו), [שֶׁהַמְּדַרְגּוֹת] לֹא מִתְּדַבְּקִים בְּהֵם כָּלֵל [עַל יְדֵי הַנְּשִׁיקוֹת]. הַיֹּאכֵל תִּפְּל מִבְּלֵי מְלַח - אֵלֹו נְקֻדוֹת. מִהוּ מְלַח? אֵלֶּה [הָאוֹתִיּוֹת] אַהַח"ע, שֶׁם מְלַח,

טַעַמִּים, אַתְּמַר בְּהוּ וְחָד אֶכֶל יִטַּעֵם לוֹ (איוב יב יא) מִסְטָרָא דְחֲכָמָה, דְּמַנְה אֲשֶׁתִּכַח פְּלֵא. וּמִסְטָרָא דְלִבְר פְּתִיב (שם ו ו) אִם יֵשׁ טַעַם בְּרִיר חֲלָמוֹת, דְּגַם אֵת זֶה לְעִמַּת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים. אֲבָל מִסְטָרָא דְקְדוּשָׁה פְּתִיב חֲכוּ מִמַּתְקִים וְכֹלוּ מִחֲמָדִים (שִׁיר ה טז). וּבִסְטָרָא אַחֲרָא הַיֹּאכֵל תִּפְּל מִבְּלֵי מְלַח אִם יֵשׁ טַעַם בְּרִיר חֲלָמוֹת.

תָּא חֲזִי הָכָא רְזָא עֲלֵאָה. דְּכִלְהוּ מְלִין מַגּוּ פּוּמָא עֲלֵאָה נְפִקִין. וְרְזָא דְמֵלָה בְּדָבָר ה' שְׁמִים נֶעֱשֶׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָל צְבָאָם (תְּהִלִּים לג ו) רוּחַ פִּי מִמֶּשׁ, דָּא הֶבֶלָא דְפּוּמָא. וְרְזָא דְמֵלָה נְשִׁיקִין דְפּוּמָא, בְּהוּ אַתְּדַבְּקֵן דְרִגִין חַד בְּחַד. לְכַתֵּר מְלָה נַחֲתַת לְתַתָּא לְנַפְקָא לְעֵלְמָא בְּדָקָא יָאוּת. אֲבָל בִּסְטָרָא אַחֲרָא פְּתִיב וְנֶעֱתְרוֹת נְשִׁיקוֹת שׁוֹנָא (מְשָׁלִי כו ו). וְרְזָא דְמֵלָה יִתְפָּרְדוּ כָל פּוֹעֲלֵי אָוֶן (תְּהִלִּים צב י) דְלֹא מִתְּדַבְּקִין כָּלֵל בְּהוּ. הַיֹּאכֵל תִּפְּל מִבְּלֵי מְלַח אֵלִין נְקֻדוֹת. מֵאֵי מְלַח. אֵלֶּא אַהַח"ע תַּמָּן מְלַח, דְּכִתִּיב בְּהּ וְלֹא תִשְׁבִּית מְלַח בְּרִית

9. על הטנת"א (טעמים, נקודות, תגים, אותיות) עיין עץ חיים, שער טנת"א; קל"ח פתח לא, עמ' קיד, ראה לעיל הערה 5; פתח כב, עמ' נה.
 10. עי' קל"ח פתח יח עמ' נא: "כל האורות העליונים עד שיגיעו להעשות מהם פעולה במעשה, צריך שיבואו לסוד האותיות. והם מציאות סדר אחד העומד להוציא כל הדברים לפועל, והוא סוד: "בדבר ה' שמים נעשו". כי אין מציאות לדיבור אלא באותיות".
 11. עי' אדיר במרום ח"ב עמ' צג, מאמר ז' מלכין, על ז' הבלים שיוצאים מהפה העליונה.
 12. עי' זחר משפטים ח"ב, ככד, ע"ב.

שפּתּוּב עֲלוּי: וְלֹא תִשָּׁבִית מֶלֶח בְּרִית אֱלֹהִיךָ וְגו' (ויקרא ב, יג) דָּא מְלַחָא דְיֻבְיָלָא דְאַצְטְרִיךְ לְאַתְעָרָא לֵה בְקַרְבָּנָא תְדִיר. אִם יֵשׁ טַעַם בְּרִיר חֲלָמוֹת דָּא גִיכ"ק, טַעַמִּים וְדָאֵי, דְהָא לֹא מִתְפַּקְנֵי וְלֹא קְיָמִין בְּתַקּוּנָא. וְעוּד, טַעַמִּים בְּחֻכְמָה אֲנוּן, וּבִגְנוּנָא קְיָמִין מִסְטָרָא דְבִינָה.

עַל הַנְּקֻדוֹת [כְּתוּב]: פִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים (תהלים עה ח). דְּנִקְדוֹת מְדַבְּרִין לֵהוּ לְאַתְנוֹן מִסְטָרָא דְבִינָה דְקִימַת לְגוּ, וְאִיְהִי אֲתַחְזִיאַת תְּנוּעִין [לְעֵלָא] וּלְתַתָּא וּלְאַמְצָעִיתָא. בְּגִין כֶּף זֶה יִשְׁפִּיל, בְּחִירָק. וְזֶה יָרִים, בְּחוּלָם. דְּנִקְדוֹת אָף עַל גַּב דְּבִדְרֵיגִיהוֹן אֲתַפְּרָשׁוּ, אֲבָל כְּמָה רְזִין עֲלָאִין אֲשַׁתְּכָחֵן בְּהוּ, וּבְהוּ תְלִיא רְזָא דְמַהֲמֻנוּתָא, אִימָא דְמְדַבְּרַת לְבִנְהָא. וְאַנוּן לֹא עֲבָדִין מְלָה אֲלָא כְּמָה דְנִטְלִין מְנָה. וְאִיְהִי אֲתַחְזִיאַת נִקְדָּה לְעֵלָא בְּחוּלָם, וּבֵה קִשְׁרַת כְּלָהוּ דְרֵיגִין עֲלָאִין בְּמִלְכָא. וּבְאַמְצָעִיתָא בְּשׁוּרוּק, וּכְלִילַת בֵּה כְּל רְזִין דְעֵלְמָא. לְתַתָּא בְּחִירָק, וּקִשְׁרַת בֵּה כְּלָהוּ תַתָּאֵי. וּכְלָא אֲשַׁתְּמוּדַע מִסְטָרָא דְאִימָא.

עַל הַנְּקֻדוֹת (כְּתוּב): פִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים (תהלים עה ח). דְּנִקְדוֹת מְדַבְּרִין לֵהוּ לְאַתְנוֹן מִסְטָרָא דְבִינָה דְקִימַת לְגוּ, וְאִיְהִי אֲתַחְזִיאַת תְּנוּעִין [לְעֵלָא] וּלְתַתָּא וּלְאַמְצָעִיתָא. בְּגִין כֶּף זֶה יִשְׁפִּיל, בְּחִירָק. וְזֶה יָרִים, בְּחוּלָם. דְּנִקְדוֹת אָף עַל פִּי שְׁהַנְּקֻדוֹת נְחֻלְקוּ לְמִדְרַגּוֹתֵיהוֹן,¹³ כְּמָה סוּדוֹת עֲלוּיִים נִמְצְאוּ בְּהוּ, וּבְחֵן תְּלוּי סוּד הָאֲמוּנָה - אִימָא¹⁴ שְׁמַנְהִינָה אֶת בְּנֵיה [תְּקֻדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְׁכִּינָה]. וְהֵם [מִצַּד עֲצָמִם] אִינֵם עוֹשִׂים דְּבַר, אֲלָא כְּמוֹ שְׁלוֹקִים מְנָה. וְהִיא [אִימָא] נִרְאִית נִקְדָּה לְמַעְלָה בְּחוּלָם, וּכּוֹשֶׁרֶת אֶת כָּל הַמְדְרָגוֹת הָעֲלוּיִנוֹת בְּמִלְכָּה [ז"א]. בְּאַמְצָע - בְּשׁוּרוּק, וּכּוֹלְלַת בּוּ [בְּמִלְכָּה] כָּל סוּדוֹת הָעוֹלָם. לְמַטָּה - בְּחִירָק, קוֹשֶׁרֶת בּוּ אֶת כָּל הַתַּחְתּוֹנִים. וּכְלָם נוֹדְעִים מִצַּד אִימָא.

13. אימא היא סוד הנקודות כדלקמן, וצריכה להיות מעורבת עם האותיות.
 14. עי' קל"ח פתח לא עמ' קיד, ר' לעיל הערה 5.
 15. כל ספירה ופרצוף יש לה הנקוד שלה.
 16. האמונה זו אימא, עי' ת"ז הקדמה, ב, ע"א; זהר חדש חוקת, מ' למנצח על השושנים; ועוד בהרבה מקומות צלא דמהמנותא - דא אמא, זהר אמר צ, ע"ב - קז, ע"א.

וַיֵּשׁ [לְפַעֲמַיִם] שְׁמֹת־פֶּתַחַת [אִימָא]
וּמִתְפַּשְׁטָא לְאַרְדֵּי, וְזֶה פֶּתַח מִצַּד
הַחֲכֵמָה. וַיֵּשׁ שְׁמֹת־חֲבֵרַת בְּחֲכֵמָה בְּחַבְּוֹר
אַחֵר, וְזֶה קִמְיָא י"ו. [ ]¹⁷.

תְּגִין - זוֹ אִימָא שְׁמַעְמִידָה תַּג [בְּתַר]
עַל רֵאשׁ הַמְּלִךְ [ז"א]. לְפִיכֵךְ זֶה וְזֶה
[נְקֻדוֹת וְתַגִּים] צִרְדֵי. הַנְּקֻדוֹת לְהַנְהִיג
אוֹתָם [הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְׂכִּינָה,
דְּהִינּוּ זו"ו]. וְהַתַּגִּים לְקַשׁוֹר אוֹתָם אֵלֶיהָ,
שְׁלֵא יִפְרְדוּ. עֲלֵיהֶם [דְּהִינּוּ עַל אִימָא
זו"ו נְאֻמָּר]: כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלָיו
יִרְחֵף¹⁸ (דְּכָרִים לְבִיא), וּבְכֻלָּם נִרְאִית
נְקֻדָּה, [דְּהִינּוּ] אִימָא שְׁעוּמְדַת בְּתוּךְ
בְּנִיָּה,¹⁹ [זֶהוּ מַה שְׁכַתוּב] וְהַחִיּוֹת רְצוּא
וְשׁוּב (יְחֻזְקָא אִיד). רְצוּא - בְּבִהְלָהּ,
כְּדִגְשׁ [חֲזוֹק], מִצַּד שֶׁל גְּבוּרָה. וְשׁוּב -
לְהַתְּיָשֵׁב בְּמִקוּמָן בְּרַפָּה, מִצַּד הַחֲסָד.

וּבְזִמְנָא שְׁנַכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָא, בְּכַח שֶׁל
הַנְּקֻדוֹת נְכַנְסוּ, מִצַּד שֶׁל בֵּינָה. וְזֶה,
וּלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה. וְהַיָּדִין נְקֻרַע
בְּפִנְיָהֶם,²⁰ וְלִמָּה? אֵלָא לְכַפּוֹת אוֹתָן
כְּנַעֲנִים שְׁשֻׁלְטוּ וְהַחֲזִיקוּ בּוּ [בְּיַרְדֵּן] עַד
הַיּוֹמָן הַהוּא. בֵּינָן שְׁנַקְרְעוּ מִימּוֹ, לֹא
שְׁלְטוּ, וְנִשְׁבְּרוּ אֵלּוּ שְׁהַתְּחַזְּקוּ בּוּ. וְאִם
תֹּאמְרוּ, אֵיךְ נְקֻרַע? אֵלָא מִלְּפָנֵי הָאָרוֹן

וְאִית דְּאִתְּפַתַּחַת לְאִתְּפַשְׁטָא לְאַרְכָּא,
וְדָא פֶּתַח מִסְטָרָא דְחֲכֵמָה. וְאִית
דְּאִתְּחֲבֵרַת בְּחֲכֵמָה בְּחַבְּוֹרָא חַד, וְדָא
קִמְיָא י"ו [ ] .

תְּגִין דָּא אִימָא דְקִימַת תְּגָא עַל רִישָׁא
דְּמִלְכָּא. בְּגִין כֶּף הָאִי וְהָאִי אֲצִטְרִיף.
דְּנְקֻדוֹת לְדְבָרָא לְהוּ. תְּגִין לְקַשְׁרָא לְהוּ
בְּהִדָּה דְלָא לְאִתְּפַרְשָׁא. בְּהוּ: כְּנֶשֶׁר יַעִיר
קִנּוּ עַל גּוֹזְלָיו יִרְחֵף (דְּכָרִים לְבִיא),
וּבְכֻלָּא אַחְזִי נְקוּדָא, אִימָא דְקִימַת בְּגוּ
בְּנִיָּה. וְהַחִיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב (יְחֻזְקָא א
י.ד). רְצוּא בְּבִהְלָהּ, כְּדִגְשׁ מִסְטָרָא
דְּגְבוּרָה. וְשׁוּב לְאִתְּיָשְׁבָא בְּאִתְּרִיָּהוּ,
בְּרַפָּה מִסְטָרָא דְחֲסָד.

וּבְזִמְנָא דְעָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא בְּחִילָא
דְּנְקֻדִין עָאלוּ, מִסְטָרָא דְבִינָה. וְדָא
וּלְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה. וְיַרְדֵּנָא אֲתַבְּזַע
קְמִיָּהוּ. אִמָּאִי. אֵלָא לְאַכְפִּיָּא אַנּוּן כְּנַעֲנִי
דְשֻׁלְטוּ וְאִתְּקַפּוּ בְּהָ עַד הַהוּא זְמַנָּא.
וּכְיִין דְּאִתְּבַזַּע מִימּוֹ, לֹא שְׁלְטוּ וְאִתְּבְּרוּ
אַנּוּן דְּמִתְּתַקְפִּי בְּהָ. וְאִי תִימָא אֵיךְ
אֲתַבְּזַע. אֵלָא מִקְמִי אַרְוָנָא אֲתַבְּזַע.

17. כן צורתו ו' שוכב וי' מתחת, 'י חכמה ו' בינה, עי' ת"ז הקדמת התיקונים ז, ע"ב: "קמץ, רקיע וניצוץ, אנון י' ו'"; ת' סט, קיא, ע"ב.
18. ת"ז מזהר חדש קסת, ע"ב.
19. שבכל האותיות יתכן דגש.
20. עי' יהושע ג, טז.

[הַפְּרִיט]²¹ נִקְרַע. שֶׁהִירְדָן זֶה הַצַּדִּיק²²
וְהָאָרוֹן הוּא אָדוֹן שְׁלוֹ. וּבִשְׁעָה
שֶׁהָאוֹרוֹת הַעֲלִיּוֹנִים שׁוֹלְטִים, אֵלּוּ
שְׁעוֹמְדִים תַּחְתֵּיהֶם אֵינִם נִרְאִים וְאֵינִם
מִתְחַזְּקִים, אֲלֵא נִבְנְעִים מִלְּפָנֵיהֶם.
לְפִיכֵךְ לִפְנֵי הָאָרוֹן נִקְרַע הִירְדָן, מִשֵּׁם
לְקַחוּ אוֹתָם אֲבָנִים שֶׁמִּתַּחַת פְּפוֹת
[רַגְלֵי] הַפְּתָנִים²³, וְאֵלּוּ [הָאֲבָנִים, הֵם]
הַנִּקְדוֹת שְׁעוֹמְדוֹת בְּתוֹךְ הָאוֹתִיּוֹת²⁴
לְהִרְאוֹת שֶׁמִּפְּנֵי זֶה הִתְחַזְּקוּ יִשְׂרָאֵל
לְשִׁלּוֹט. שֶׁהַנִּקְדוֹת הֵן אֲבָנִים עֲגוּלוֹת, וְזֶה
[אוֹת] י', וּבִהֵן הִתְחַזְּקוּ, בְּזִמְנֵן
שֶׁהִתְפָּשְׁטוּ לְהַנְהִיג אוֹתֵיהֶן בְּרִצּוֹנָם.
וְהַכֵּל בְּשׁוֹפֵר²⁵ שֶׁנִּמְצָא יַחַד אִתָּם, מִצַּד
אֵימָא.²⁶ וְרַחֲב אֲמָרָה [עַל זֶה]: וְנִתְתַּם
לִי אוֹת אֲמָת (יְהוֹשֻׁעַ בִּיב), לְהִרְאוֹת
שְׁלִיטָה שְׁלֵהֶם. וְזוֹ [אוֹת] ו', שְׁבֵה,²⁷
מִתְקַשְּׂרוֹת נִקְדוֹת עֲלִיּוֹן תַּחְתּוֹן
וְאִמְצָעֵי ו', [כְּדִי] לְקַשׁוֹר בֵּה הַכֵּל בְּקַשׁוֹר
אֶחָד. וְזֶה חֲלָקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּדוּאֵי.
אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם.

דִּירְדָן דָּא צַדִּיק, אָרוֹנָא מְאֲרֵי דִילָה.
וּבִשְׁעָתָא דְנִהַרְיִן עַלְאִין שְׁלִטִין, אֲנּוּן
דְקִימִין תַּחְתֵּיהוּ לֹא אֲתַחְזוּן וְלֹא
מִתְתַּקְּפִין, אֲלֵא אֲתַבְּנֵן מִקְמִיהוּ. בְּג"כ
לְקַמֵי אָרוֹנָא אֲתַבְּזַע יִרְדָּנָא. מִתְמָן נְטָלוּ
אֲנּוּן אֲבָנִין מִתַּחַת פְּפוֹת בְּהִנְיָא. וְאֵלִין
נִקְדִין דְקִימִין בְּגו אֲתוֹן, לְאֲחִזָּאָה
דְמַחִילָא דָּא אֲתַתְּקִפוּ לְשִׁלְטָאָה יִשְׂרָאֵל.
דְנִקְוִדִין אֲנּוּן אֲבָנִין עֲגִילִין וְדָא י', וּבִהוּ
אֲתַתְּקִפוּ בְּזִמְנָא דְאֲתַפְּשְׁטוּ לְדַבְּרָא אֲתוֹן
כְּרַעוּתֵיהוּ. וְכֹלָא בְּשׁוֹפֵר דְאֲשַׁתְּכַח
בְּהִדְיָהוּ מִסְטָרָא דְאֵימָא. וְרַחֲב אֲמַרְת
וְנִתְתַּם לִי אוֹת אֲמָת (יְהוֹשֻׁעַ בִּיב)
לְאֲחִזָּאָה שְׁלִיטוּ דְלֵהוֹן. וְדָא ו' דְבֵה ו'
מִתְקַשְּׂרִין נִקְוִדִין עַלְא וְתַתָּא וְאִמְצָעֵיתָא
לְקַשְׂרָא בֵּה כֹלָא בְּקַשׁוֹרָא חֲדָא. וְדָא
חֻלְקָא דִישְׂרָאֵל וְדָאֵי. זְכָאָה חוּלְקֵיהוֹן.

21. ע"פ יהושע ג, טו - טז: "וכבוא נשאי הארון עד הירדן ורגלי הכהנים נשאי הארון נטבלו בקצה המים... ועמדו המים היורדים מלמעלה קמו נד אחד" וגו'.
22. נהר בחי' יסוד - צדיק, עי' זהר וישב ח"א, קפו, ע"א; שם פנחס רמז, ע"א; ת"ז, הק', יד, ע"א.
23. עי' יהושע ד,ג: "וצוו אותם לאמר שאו לכם מזה מתוך הירדן ממצב רגלי הכהנים הכין שתיים עשרה אבנים והעברתם אותם עמכם והנחתם אותם במלון אשר תלינו בו הלילה".
24. עי' ת"ז זהר חודש, קנה, ע"ב; ת"ז תי' ע קכא, ע"א: "כל נקודין דאורייתא, דאינון נקידין בהיכלא דאיהי שכינתא תתאה ונהרין כלהו על ציורין, כאבנין מרגלאן דנהרין על רישא דכתרא".
25. אפשר ע"פ יהושע ו,ד
26. עי' ת"ז תי' כא מו, ע"ב; נז ע"ב; תי' ל, עד, ע"ב; תי' נה, פח, ע"ב: "ואיהו קול שופר מסטרא דאימא עלאה דאיהי שופר".
27. עי' ת"ז בהקדמה ז ע"א: ו' כליל תלת נקודין, עלא ותתא ואמצעייתא.. וסהדין.. על כולא דאיהו ראשון ואחרון ומבלעדין אין אלקים".

וְהָא מְטַטְרוּ"ן שְׁרָא רַבָּא אֶתִי פִתַּח
 וְאָמַר, ר' ר' בֵּית גָּאִים יִסַּח ה' וְיִצַּב
 גְּבוּל אֱלֻמְנָה (משלי טו כה) הָכָא
 אֲשֶׁתְּמוֹדֵעֵן רְזִין עֲלָאִין לְמֵאֲרִי חֲכַמְתָּא,
 בְּרָזָא דְכַתִּיב גַּם אֶת זֶה לְעַמַּת זֶה עֲשֵׂה
 הָאֱלֹהִים (קהלת ז יד). הָכָא תְּלִיא רְזָא
 סְדוּרָא דְמִלְאָכִי עֲלָאי הֵיאֲךָ מִסְתַּדְרִין
 לְפֻם רְזִין עֲלָאִין. תָּא חֲזִי שְׁבַע הֵיכְלִין
 אֲנֹן, וּבְהוּ קְיָמִין כְּמָה מִלְאָכִיא נְטְרִין
 מְטַרְתְּהוּן. אֲלִין מְלָגוּ וְאֲלִין מְלָבַר. וְרְזָא
 דָּא כְּהָנִים וְלוּיִם, דְּכֹלָא אֲתַחֲזִי בְּרְזָא
 דְּבִי מְקַדְשָׁא, סְדוּרָא דְדַרְגִּין בְּדָקָא
 יָאוּת. וְרְזָא דָּא כ"ד מְשֻׁמְרוֹת אֲנֹן
 לְכְהָנִים וְלְלוּיִים וְכֹלָא בְּרְזָא עֲלָאֵה.
 דְּבַכְמָה סְדְרִין אֲסַתְּדְרוּ מְשֻׁרִין עֲלָאִין כֹּל
 חַד לְפֻם רְזִין דְּאֲצַטְרִיכוּ. אֵית סְדוּרָא
 דְּמִלְאָכִין לְפֻם דְּרַגְיָהוּ. וְאֵית סְדוּרָא
 לְפֻם פְּלַחְנָא דְּאֲתַחֲזִי.

וְהִנֵּה מְטַטְרוּ"ן הַשָּׁר הַגְּדוֹל בָּא,
 פִּתַּח וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי : בֵּית גָּאִים יִסַּח
 יְהוָה וְיִצַּב גְּבוּל אֱלֻמְנָה (משלי טו,כה),
 כָּאן נֹדְעִים סוּדוֹת עֲלוּיִים לְבַעֲלֵי
 הַחֲכָמָה, עַל פִּי סוּד הַפְּתוּבִי; גַּם אֵת זֶה
 לְעַמַּת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים (קהלת ז,יד).
 כָּאן תְּלוּי סוּד שֶׁל סְדוּר הַמְּלָאכִים
 הָעֲלוּיִים, כִּיצַד מִסְתַּדְרִים לְפִי סוּדוֹת
 עֲלוּיִים. בָּא וְרָאָה, שְׁבַע הֵיכָלוֹת הֵם²⁸,
 וּבְהֵם עוֹמְדִים כְּמָה מְלָאכִים שׁוֹמְרִים
 מְשֻׁמְרָתָם. אֵלוּ מְכַפְּנִים וְאֵלוּ מְכַחוּץ.
 וְזֶה סוּד כְּהָנִים וְלוּיִים, שֶׁהַכֹּל נִרְאֶה
 בְּסוּד שֶׁל בֵּית הַמְּקַדְשִׁי²⁹ [כְּהָנִים
 מְכַפְּנִים וְלוּיִים מְכַחוּץ], סְדוּר שֶׁל
 מְדַרְגוֹת כְּרָאוּי. וְזֶה סוּד, כ"ד מְשֻׁמְרוֹת,
 שֶׁהֵם לְכְהָנִים וְלְלוּיִים,³⁰ וְהַכֹּל בְּסוּד
 עֲלוּיִין. שְׁבַכְמָה סְדְרִים הִסְתַּדְרוּ מְחֻנּוֹת
 עֲלוּיִים, כֹּל אֶחָד לְפִי סוּדוֹת שֶׁהֲצִרְכוּ.
 יֵשׁ סְדוּר שֶׁל מְלָאכִים לְפִי מְדַרְגוֹתֵיהֶם
 [וְזֶה עֶשֶׂר חֲלָקוֹת]. וְיֵשׁ סְדוּר לְפִי
 הָעֲבוּדָה הָרְאוּיָה [לְמְלָאכִים, וְזֶה אַרְבַּע
 חֲלָקוֹת].

הַסְדֵּר הַרְאֵשׁוֹן, זֶה הַסְדֵּר לְפִי
 הַמְדַרְגוֹת. עֶשֶׂר פְּתוֹת הֵן³¹, כְּנֶגֶד עֶשֶׂר
 מְדַרְגוֹת עֲלוּיִנוֹת [הַסְפִּירוֹת]. שְׁלוֹשׁ מֵהֵן
 בְּכַפָּא [עוֹלָם הַכְּרִיאָה³²]. שֵׁשׁ בִּיצִירָה.

סְדוּרָא קְדָמָאָה דָּא סְדוּרָא לְפֻם
 דְּרַגִּין. עֶשֶׂר פְּתוֹת אֲנֹן לְקַבֵּל עֶשֶׂר
 דְּרַגִּין עֲלָאִין. תְּלַת מְנִיָּהוּ בְּכַרְסֵיאָ. שֵׁית
 בִּיצִירָה. וְכַת בְּתַרְאָה בְּעֲשִׂיָה. וְלַכְמָה

28. עי' ת"ז תי' ע, קכ, ע"א; פרדס רימונים, שערי כ"ד. עץ חיים מ"ו, פ"ב, פ"ו.

29. עי' משכני עליון, גנוזי הרמח"ל, עמ' קנב - קנג, קעה.

30. עי' בריש מסכת תמיד.

31. עי' פתחי חכמה ודעת אות קט, עמ' רמב.

32. ועי"ש באות קח - א', שערי רמח"ל עמ' רמא: "ונפרש עתה סדר המלאכים, כי הנה הם סדר אחר, והוא סדר

וכת אחרונה בעשיה. ולכמה צדדים מתחלקים. ועל פלן יש ראשים, ראש לכל פת. והראשים עומדים בתוך ההיכלות. וכמה אחרים שגוראים עמהם, שומרים מבפנים ומקבלים מבחוץ. אחרים עומדים מבחוץ, שומרים מבחוץ ומקבלים מבחוץ. וכך כלם לוקחים זה מזה בדרך שלמה. וכל פת מתחלקת על פי כמה סודות אחרים, שנודעים לבעלי החכמה בדרך ישר.

הסדר השני, זה סדר העבודה. כל מחנות מתחלקות לארבע [פתות],³³ ונגזלים כך מלמטה למעלה, הכל בארבעה דגלים. והראשים שלהם [מיכאל, גבריאל, אוריאל, רפאל] עומדים עליהם מבחוץ ומבפנים. וכאן נמצאים כ"ד [עשרים וארבע] משמרות, אלו שנאמרו [לעיל]. וסוד ארבעה דגלים, אלו הם ארבע מחנות השכינה. ובהם תלוי סדר העבודה, שהם פגוד ארבע אותיות של אדנ"י, שמהם יוצאים, ובהם מתקשרים לעלות למעלה.

ובא וראה, ישנם עשרים וארבעה צרופים [בשם אדנ"י], שש לכל אות.

סטרין מתפרש. על פלהו אית רישין. רישא לכל פת. ורישין קימין בגו היכלין. וכמה אחרנין דאתחזין עמהון, גטרין מלגו ומקבלין מלגו. אחרנין קימין לבר, גטרין מלבר ומקבלין מלבר. והכי פלהו גטלין דא מן דא בארזח שלים. וכל פת מתפרשאת בכמה רזין אחרנין, דאשתמודען למארי חכמתא בארזח מישר.

סדורא תנינא דא סדורא דפלחנא. פלהו משרין אתפרשן בד', ואתפלילו הכי מתתא לעלא, פלא בד' דגלין. ורישיהון קימין עליהו מלגו ומלבר. והכא קימין כ"ד משמרות אלין דאתמרו. ורזא ד' דגלין, אלין אנון ד' מחנות שכינתא. ובהו תליא סדורא דפלחנא, דאנון לקבל ד' אתון דאדנ"י, דמניהו נפקין, ובהו מתקשרין לסלקא לעלא.

ותא חזי כ"ד צרופין אנון, שית לכל את. בגין כך הכי מתפרשאן משרין

הראוי. ותדע שכללות כל ענין המלאכים הוא מט"ט. וכבר ידעת ששורש המלאכים הוא יצירה, ומט"ט הוא יצירה, אך הוא כולל כל בחינות המלאכים, אף המתפשטים בבריאה ועשיה. אך סדר חילוקם הוא לעשר כיתות: ג' מהם בבריאה ושניהם שמועיא"ל מטטרין יהוא"ל. ששה כתות ביצירה, וכן אחרת בעשיה... וכמו שבשורש יש חיצוניות ופנימיות - כך יש מלאכי החיצוניות..."

33. עיי"ש אות קיא, עמ' רמג: "ועוד חילוק אחר יש, והוא חילוק ד' מחנות, ושירי החלוקה הזאת ד': מיכאל גבריאל, אוריאל, רפאל. וצריך שתדע כי הרבה פעולות נמצאות למלאכים לפי חילופי סדרי השורש הצריכים להנהגה בזמניהם".

לפיכך פך מתחלקים המחנות תחת ארבע [דגלים] שנאמרו, שיש לכל אחד. וכל אחד [מהשש] מתחזק בשלו [דהינו אחד מהארבע אותיות אדנ"י שלמעלה]. והראש הוא עומד על כלם, עד שמתקשרים כלם בקשר עליון ומתחברים למעלה.

בא וראה, סדר המפעות בדרך זו הסתדר ודאי. בזמן שהגיעה השעה לזמן העבודה לגבי השכינה פראוי, פרוז יוצא בכל הרקיעים ואומר: היו מזמנים, משמשים נאמנים, לעבודת רבונכם. מיד כלם עולים בנגון ובשמחה, עד שמגיע הנגון למעלה, ונשמע הנגון למעלה במתיקות של שמחה. ומהו הנגון? אלא נגון של השכינה שמוזמרת בנגדם לפני המלך. ואז שמחה מתעוררת לפני המלך והשכינה, ויורדת למטה על ידי אותיות אדנ"י. [אחר כך] הם מתחלקים כל אחד לפי הדגל שלו. וזה סוד: אות הוא בצבא שלו (ילקוט שמעוני שה"ש פ"י סי' תחקצב), אות זו מאירה בכמה סודות של צרופים עליונים,³⁴ כלל של כל המחנות שעומדים תחת הדגל ההוא. או כלם מתקשרים בתוך אלו הצרופים, כל אחד במקומו הראוי לו. עד שהכל נקשר ועולה למעלה לתקן התקון, תקון שלם. או משם נוטלים כלם, ויושבים

תחות ד' דאתמרו, שית לכל חד. וכל חד אתתקף בדילה. והוא רישא קאים על פלהו, עד דאתקשר כלא בקטרא עלאה לאתחברא לעלא.

תא חזי סדורא דמטלנין הכי אסתדר ודאי. בזמנא דמטי שעתא לאזדמנא פלחנא לגבי שכינתא פדקא יאות, פרוזא נפיק בכלהו רקיעי ואמר, אזדמנו משמשין מהימנין לפלחנא דמאריכוון. מיד פלהו סלקין בנגונא פחדותא, עד דמטי נגונא לעלא, ואשתמע נגונא לעלא בבסימו דחדותא. מאי נגונא? אלא נגונא דשכינתא דמזמרת (לקליהו) [לקבליהו] לקבל מלפא. פדין חדותא אתער מקמי מלפא ושכינתה, ונפיק לתתא באנון אתון אדנ"י. ואנון מתפרשאן כל חד לדגלא דילה. ורוזא דא אות הוא בצבא שלו, את דא נהרא בכמה רזין צרופין עלאין, פללא דכלהו משרגן דקימין תחות ההוא דגלא. פדין פלהו מתקשרן גו אנון צרופין, כל חד פאתרה דחזי לה. עד דכלא אתקשר וסליק לעלא לאתקנא תקונא, תקונא

34. דכל אות של שם אדנ"י מאירה בשש מחנות. בזהר הקדוש מובא כמה פעמים הענין: "אות בצבא דילה", ושם, יש אות בצבא העליון - זה הצדיק, ואות בצבא התחתון, זה מטטר"ן; וזהר פנחס רכט, ע"ב; ושם בדף רלו, ע"א; ואיהו ו' אות בצבא דילה כליל ו' פרקין. ודא צדיק אות ברית ו' ו"ז, ת"ז, הקדמה יב, ע"ב, תי' נא, פו, ע"ב; תי' ע, קיט, ע"ב; בכתבי רמח"ל עי' אדיר במרום עמ' ו; לעיל הקדמה עמ' כח, הערה 114; ואצרות רמח"ל עמ' ריח; עמ' רסו; תקט"ו תפלות ת' קמז; ת' שעט (סוף).

במקומם פָּרְאוּ. ועל סוד זה פְּתוּב: מְלֹאכֵי צְבָאוֹת [ידוֹן יְדוֹן] (תְּהִלִּים סח, יג), [מְלֹאכֵי צְבָאוֹת] - אֱלוֹ רֵאשִׁי מַחְנוֹת, יְדוֹן - שְׁנַיִם, יְדוֹן - שְׁנַיִם, הָרִי אֲרֻבָּעָה, אֱלוֹ הָאֲרֻבָּעָה דְגָלִים שְׁנֵאמְרוּ. אָז: וּנְתַת בֵּית תְּחִלָּק שְׁלָל (שָׁם, שָׁם) - זוֹ הַשְּׂכִינָה שְׁנַעֲשִׂית בֵּית לְמֹלֶךְ.³⁵ וְאִזּוּ הִיא נֹתֶנֶת לָהֶם מְזוּזָן וְכָל צְרִיכָהֶם. וְעוֹד, הַשְּׂכִינָה הִיא בֵּית שֶׁל הַמְּלֶכֶךְ, וְנֵאמַר לְגַבְיָהּ: וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וַחֵק לְנַעֲרוֹתֶיהָ (מְשָׁלִי לֹא טו). שְׁכָל אֱלוֹ הַמְּשֻׁמְשִׁים, הֵם מְשֻׁמְשִׁים הַבַּיִת הַזֶּה.

וְכֵן וְרָאָה, כְּנֻדָּה זֶה [שֶׁל הַסְּדָרִים שֶׁל הַקְּדוּשָׁה] נִמְצָא מִמֶּשׁ כְּדָרְךְ זֶה בְּסֵטְרָא אַחְרָא.³⁶ וְכֵמוּ הַבַּיִת [שֶׁל הַשְּׂכִינָה], נִמְצָא שָׁם [בְּס"א] בֵּית טָמֵא. וְעַל זֶה הַבַּיִת הַטָּמֵא נֵאמַר בַּיִת גְּאִים יִסַּח יְהוָה (שָׁם טו, כה). אֲבָל בֵּית וְרָאָה, כְּתוּב: וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹרֶז וּבֵין הַחֻשֶׁף (בְּרֵאשִׁית א, ד), כִּי הוּא בְּוֹדָאֵי הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה שְׂאֵלֵי הַצְּדִיקִים [אֹרֶז וְחֻשֶׁף] יְהִי מְבַדְּלִים תָּמִיד. לְפִיכֵךְ [הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא] עֹנֵב מְקוּם לְסֵטְרֵין אַחְרָנִין לְעִמּוּד בּוֹ, שְׂאֵל יְקַטְרְגוּ וְלֹא יַעֲרַבּוּן אֶת צַד הַקְּדוּשָׁה. לְפִיכֵךְ נִתֵּן לָהֶם בַּיִת זֶה, כְּדִי שִׁיחִיו מִפְּרִשִׁים מִתּוֹךְ הַקְּדוּשָׁה. אֲבָל לְעֵתִיד לְבוֹא, בַּיִת גְּאִים יִסַּח יְהוָה, בְּגַלְלֵי שְׁפֹחוֹת אֱלוֹ

שָׁלִים. כְּדִין מִתְמַן נְטִלִין כְּלֵהוּ וּמִתְיָשְׁבִין בְּאַתְרֵיהוּ בְּדָקָא יָאוּת. עַל רְזָא דָּא כְּתִיב (תְּהִלִּים סח יג) מְלֹאכֵי צְבָאוֹת, אֲלִין רֵישִׁי מְשַׁרְזִין. יְדוֹן תְּרִין. יְדוֹן תְּרִין. הָא ד'. אֲלִין ד' דְּגָלִין דְּאֲתַמְרוּ. כְּדִין וּנְתַת בֵּית תְּחִלָּק שְׁלָל, דָּא שְׂכִינָתָא דְּאֲתַעֲבִידַת בֵּיתָא לְמֹלֶכָא. וְכְדִין יְהִבַת לַה[וֹן] מְזוּזָנָא וְכָל צְרִיכָהוֹן. וְעוֹד, שְׂכִינָתָא אִיהִי בֵּיתָא דְּמֹלֶכָא. וְאֲתַמַּר בָּהּ וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וַחֵק לְנַעֲרוֹתֶיהָ (מְשָׁלִי לֹא טו). דְּכֵלֵהוּ אֲלִין מְשֻׁמְשִׁין, אֲנוּן מְשֻׁמְשִׁין דְּהֵאֵי בֵּיתָא.

וְכֵן חֲזִי לְקַבֵּל דָּא בְּסֵטְרָא אַחְרָא כְּנֻדָּא דָּא אֲשַׁתְּכַח מִמֶּשׁ. וְכֵהֵאֵי אֲשַׁתְּכַח תְּמַן בֵּיתָא מְסֻבָּא. וְדָא בֵּיתָא דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ בֵּית גְּאִים יִסַּח ה'. אֲבָל תָּא חֲזִי כְּתִיב וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹרֶז וּבֵין הַחֻשֶׁף (בְּרֵאשִׁית א ד) הָכִי אִיהוּ וְדָאֵי, דְּקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּעֵי דְּאֲלִין סֵטְרִין יְהוֹן מִתְפָּרְשָׁן תְּדִיר. בְּגִין כֵּךְ שְׂבִיק אֲתַר לְסֵטְרָא אַחְרָא לְמִיקָם בֵּיהּ, דְּלֹא יְקַטְרְגוּן וְלֹא יַעֲרַבּוּן סֵטְר קְדִישָׁא. בְּגִין כֵּךְ בֵּיתָא דָּא אֲתִיְהִיב לָהּ, בְּגִין דִּיהוֹן מִפְּרִשִׁין מְגוּ קְדִישָׁא. אֲבָל לְזַמְנָא דְּאֲתִי בֵּית גְּאִים יִסַּח ה', בְּגִין דִּיתִיר אֲתַגְּאֵן סֵטְרִין אֲלִין, דְּלֹא אֲתַחֲזִי. בְּגִין כֵּךְ (בֵּיתָא דָּא) אֲצִטְרִיף לְאֲעַקְרָא בֵּיתָא דָּא

35. ת"ז בהקדמה יב, ע"ב תי כב, סו, ע"א: "ביתא דאיהי שכנתא".

36. ע"י פתחי חכמה ודעת אות קיד, עמ' רמו.

37. ע"י ברכות נח, ע"ב: "בתי עובדי כוכבים בישובן אומר: בית גאים יסח ה'"; ירושלמי ברכות פ"ט, ה"א.

הַתְּנָאוּ יוֹתֵר מִדִּי, וְלֹא רָאוּי כָּד. לְפִיכֵךְ צִרְיָה לַעֲקוֹר בֵּית זֶה מִהַעוֹלָם. אָבֵל בֹּא וּרְאֵה, בְּשַׁעֲהָ שֵׁינְטֵל בֵּית זֶה מֵהֶם, הֵם יִלְכוּ כְּכֹלְבַיִם רַעֲבִים, וַיַּחְזִירוּ פְּנֵיהֶם אֶל הַקִּנְיָנָה. לְפִיכֵךְ צִרְיָה תִּקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲמוֹד בְּפְנֵיהֶם בְּכַח חֹזֵק [יְדֵי הַחֻזְקָה בְּרַלְהֵלֶן].

בֹּא וּרְאֵה, זֶה סוּד גּוֹג הַרְשָׁע, שֶׁהֵנָּה בְּזִמְנֵי שְׁבִית זֶה יִהְרֵם, וַיִּתְּפָרוּ אֵלָיו הַמְּדַרְגּוֹת [הֵם"א] לְכָאן וּלְכָאן, שְׁלֹא יוּכְלוּ לַעֲמוֹד. עַד שִׁיתְּאֲסְפוּ מֵהֶם אֵלָיו שִׁיתְּאֲסְפוּ, וַיִּרְצוּ לְתַחְזֹר פְּנֵיהֶם לְקִדְשָׁהּ. וּבְאֹתוֹ הַזְּמַן כְּתוּב: וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נָאִם יְהוָה חוֹמַת אֵשׁ (זְכַרְיָה ב, ט). לְפִיכֵךְ, בֵּית גְּאִים יִסַּח יְהוָה (מְשָׁלִי טו, כה). וְאִזּוּ בְּאֹתוֹ הַזְּמַן: וַיַּצַּב גְּבוּל אֶלְמִנָּה (שָׁם, שָׁם, שָׁם), זֶה גְּבוּל שְׁבוּ: וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹרֶר וּבֵין הַחֲשֵׁךְ.

בֹּא וּרְאֵה אוֹתוֹ הֶעֱנִין בְּשַׁעֲהָ שְׁעָלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָהּ, כְּתוּב: וַיִּרְיַחוּ סוּגְרַת וּמְסַגְרַת (יהושע ו, א), שְׁשָׁם הָיוּ מִתְּחִילִים כָּל אֱלֹהֵי כּוֹחוֹת הַטְּמֵאָה, וְזוֹ [יִרְיַחוּ] נִשְׁבְּרָה בְּתַחֲלָה. וּבְרֵאשׁוֹנָה הִירְדֵן נִקְרַע. שֶׁהַסְּטְרִין אַחֲרֵינִי הָיוּ מִתְּחִילִים לְמַטָּה. וְכִיּוֹן שֶׁנִּתְעַוְּרוּ עֲלֵיהֶם הַמְּדַרְגּוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת, אֵלָיו שְׁלַמְטָה [הֵם"א] לֹא שְׁלַטוּ, וְכָל הַסְּמֵרָא אַחֲרָא נִשְׁבְּרָה. וְעַל דְּרָךְ זֶה [כְּתוּב]: שְׁמֵשׁ בְּגִבְעוֹן דְּוֹם וְגו' (שָׁם י"ב). וְכִיּוֹן שֶׁנִּשְׁבְּרָה יִרְיַחוּ, נֶאֱמַר עֲלֵיהּ: אֲרוּר הָאִישׁ (וְגו') [לְפָנֵי יְהוָה אֲשֶׁר יִקּוּם

מֵעַלְמָא. אָבֵל תָּא חֲזִי בְּשַׁעֲתָא דְּאַתְנַטִּיל בֵּיתָא דָּא מִפְּנֵיהּ, אַנּוּן אֲזִלִּין כְּכֹלְבַיִן כְּפִינִין, וְאַהֲדַרְדְּרִין אַנְפִּין לְגַבֵּי קִדְשָׁא. בְּגִין כָּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲצִטְרִיךְ לְמִיקָם לְהַכְּלִיְהוּ בְּחִילָא תְּקִיפָא.

תָּא חֲזִי רִזָּא דָּא גּוֹג רְשִׁיעָא, דְּהָא בְּזִמְנָא דְּבֵיתָא דָּא יִתְהַרֵס, יִתְבַּדְּרוּן אַנּוּן דְּרַגִּין הָכָא וְהָכָא, דְּלֹא יִכְלוּן לְמִיקָם. עַד דְּמִנְיָהּ יִתְפַּנְשׁוּן מֵאֵן דִּיתְפַּנְשׁוּן, וַיִּבְעוּן לְאַהֲדַרְדְּרָא אַנְפִּין לְקִדְשָׁא. בְּהָהּ זִמְנָא כְּתוּב וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נָאִם ה' חוֹמַת אֵשׁ (זְכַרְיָה ב ט). בְּגִין כָּד בֵּית גְּאִים יִסַּח ה'. כְּדִין בְּהָהּ זִמְנָא וַיַּצַּב גְּבוּל אֶלְמִנָּה, דָּא גְּבוּל דְּבַהּ וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹרֶר וּבֵין הַחֲשֵׁךְ (כְּרֵאשִׁית א ג).

תָּא חֲזִי כְּגוֹנָא דָּא בְּשַׁעֲתָא דְּעָלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא כְּתוּב וַיִּרְיַחוּ סוּגְרַת וּמְסַגְרַת (יהושע ו א) דְּתַמְנֵן הָיוּ מִתְּתַקְּפֵן כְּלָהּוּ סְטְרִין מְסַאֲבִין, וְדָא אַתְּבַר בְּקִדְמִיתָא. וּבְקִדְמִיתָא יִרְדֵן אַתְּבַזַּע. דְּסְטְרִין אַחֲרֵינִי לְתַמָּא הָיוּ מִתְּתַקְּפֵן. וְכִיּוֹן דְּאַתְעָרוּ עֲלֵיהּ דְּרַגִּין עֲלָאִין, אֲלִין דְּלְתַמָּא לֹא שְׁלַטוּ, וְכִלְהוּ סְטְרִין אַחֲרֵינִי אַתְּבַרוּ. כְּגוֹנָא דָּא שְׁמֵשׁ בְּגִבְעוֹן דְּוֹם וְכו' (שָׁם י יב). בְּיַזְנֵן דְּאַתְבַּרְת יִרְיַחוּ, אַתְּמַר כִּה אֲרוּר הָאִישׁ וְכו' (שָׁם ו כו)

וּבְנֵה אֶת הָעִיר הַזֹּאת אֶת יְרִיחוֹ] (שם
 וכו'), בְּשִׁבּוּל שְׂלֵא לָתֵת מְקוֹם שׁוּב
 לְסִטְרָא אַחְרָא לְשִׁלוּט. אֲבָל בֵּא וּרְאֵה,
 בְּתַחֲלָה כָּל [פּוּחוֹת הַטְּמֵאָה] הָיוּ
 מִתְחַזְּקִים שָׁם. כִּיּוֹן שָׂוִי [הַיְבִיט - יְרִיחוֹ]
 נִטְלָה מֵהֶם, הַחֲזִירוּ פְּנֵיהֶם לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל
 [שֶׁהֵם בְּצַד הַקְּדֻשָּׁה]. וְזֶה סוּד הַשְּׁלֵשִׁים
 וְאַחַד מְלָכִים.³⁸ וְאִן יָד הַחֲזִיקָה הַצְּרִכָה
 לְהַתְחַזֵּק בְּנִגְדָם.³⁹ כְּדִי לְהַצִּיל אֶת
 יִשְׂרָאֵל. אֲשֶׁרִי חֲלָקָם.

בְּגִין דְּלֹא לְמִיָּהֵב אֶתְרֵי תוֹ לְסִטְרָא אַחְרָא
 לְשִׁלְטָאָה. אֲבָל תָּא חֲזִי בְּקַדְמִיתָא כְּלֵהוּ
 הָוּ מִתְתַּקְּפִין תַּמָּן. כִּיּוֹן דְּדָא אֲתַנְטִילֵת
 מִנְיָהּ, אֲתַדְרוּ אֲנַפִּין לְגַבֵּיהּ. וְרָזָא דָּא
 ל"א מְלָכִים. כְּדִין יָד הַחֲזִיקָה אֲצִטְרִיכָת
 לְאֲתַתְּקָא לְקַבְּלָהּ לְשִׁזְבָּא לְהוּ
 לְיִשְׂרָאֵל. זְכָאָה חוּלְקָהוּן.

ליל כ"ח באדר

וְחִנְה הַרְוֵעָה הַנְּאֻמָּן בָּא, פִּתַח וְאָמַר,
 רַבִּי רַבִּי: וְהַמְשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ בְּזֵהֵר הַרְקִיעַ
 וְגו' (דְּנִיָּאל יבג), זֶה זֵהֵר שְׂמַאִיר בְּאוֹרוֹת
 שְׁלוֹ לְכָל צַד. וְהוּא זֵהֵר שְׂיֻצָא מְרַקִיעַ,
 שְׂנַאֲמַר עֲלוּ: וְדַמּוֹת עַל רְאִשֵׁי הַחִיָּה
 רְקִיעַ (יְחֻזְקָאֵל א,כב), שְׁהָרִי מִמְּנֹ
 מִתְמַלְאוֹת כָּל הַחִיּוֹת בְּרִכּוֹת וְאוֹרוֹת.
 וּבְכּוֹמֵן שְׁהַתְּמַלְאוּ, נְאֻמַר עֲלֵיהֶם: וְנִצְצִים
 כְּעֵין נְחֻשֶׁת קָלָל (שָׁם שָׁם, ז). וְאֵלוּ
 הַנִּיצוּצוֹת יוֹצְאִים כְּפּוֹכְבִים, שְׂנַאֲמַר
 בְּהֶם: וּמְצַדִּיקֵי הַרְבִּים כְּפּוֹכְבִים. וְאֵלוּ
 הַכּוֹכְבִים, הַרְבֵּה מְלֹאכִים עוֹמְדִים
 לְקַחַת אוֹתָם, כְּדִי לְהוֹצִיא מֵעֲשִׂיהֶם
 בְּעוֹלָם. עַל אֵלוּ [הַכּוֹכְבִים] כְּתוּב: הַבֵּט
 נָא הַשְּׂמִימָה וְגו' כִּי פֶה יִהְיֶה זֶרְעֻךָ
 (בְּרֵאשִׁית טוה), כְּאֵלוּ הַכּוֹכְבִים, מְמוּשׁ,

וְהָא רְעִיָּא מְהִימְנָא אֶתִּי פִתַח וְאָמַר,
 ר' ר' וְהַמְשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ בְּזֵהֵר הַרְקִיעַ
 וכו', דָּא זֵהֵר דְּנְהִיר בְּנְהוֹרִין דִּילָהּ לְכָל
 סִטְר. וְאִיהוּ זֵהֵר דְּנִפְיָק מְרַקִיעַ דְּאֲתַמַּר
 בֵּה וְדַמּוֹת עַל רְאִשֵׁי הַחִיָּה רְקִיעַ
 (יְחֻזְקָאֵל א כב) דְּהָא מִנְהָ אֲתַמְלִין כְּלֵהוּ
 חִיּוֹן בְּרַכָּאן וְנְהוֹרִין. וּבְזִמְנָא דְּאֲתַמְלִין
 אֲתַמַּר בְּהוּ וְנִצְצִים כְּעֵין נְחֻשֶׁת קָלָל (שָׁם
 שָׁם ז). וְאֵלִין נִיצוּצִין נְפִיקִין כְּכּוֹכְבֵיא,
 דְּאֲתַמַּר בְּהוּ וּמְצַדִּיקֵי הַרְבִּים כְּפּוֹכְבִים.
 וְאֵלִין כּוֹכְבֵיא, כְּמָה מְלֹאכֵיא קְזִמָּן
 לְנִטְלָא לְהוּ וְלֹאֲפִקָא עוֹבְדִיהוּן בְּעֵלְמָא.
 עַל אֵלִין כְּתִיב הַבֵּט נָא הַשְּׂמִימָה וְכו'
 כִּי יִהְיֶה זֶרְעֻךָ (בְּרֵאשִׁית טו ה) כְּאֵלִין

38. עי' יהושע יב; תנחומא חיי שרה פ"ב; שם תצוה פ"ט.

39. עי' לעיל תי' לב.

שְׂוִיצִיאִים מַחִיזִת עֲלוֹנוֹת. [פה יהיה וְרַעְדָּ] פה - מַצַּד הַשְּׂכִינָה⁴⁰ שְׁהִיא נוֹטֶלֶת אוֹתָם, וּמוֹצִיאָה עֲנָנָם בְּפֶעַל.

פּוֹכְבֵי־א מִמֶּשׁ דְּנִפְקִין מַחִינִן עַל־אֵין. פה, מִסְטָרָא דְשְׂכִינְתָא דְאִיהִי נֹטֶלֶת לֹון וּמִפְקֵת מְלִין לְעוֹבְדֵיהוּן.

אֲבָל פּוֹכְבִים אַחֲרָנִין אֶתְמַר בְּהוּ וְנִמְקוּ פֶל צָבָא הַשְּׁמַיִם וְכוּ' וְכָל צָבָאָם יִבּוּל (ישעיה לד ד) אֲלִין אֲמִין דִּלְתַתָּא. בְּגִין כְּדָ שְׁמֵשׁ בְּגַבְעוֹן דּוּם וְכוּ' לְנֹטֶלָא חִילָא דָא. וְאֲלִין שְׁמֵשׁ וְיָרִחַ דְכִתִּיב בְּהוּ וְחִפְרָה וְכוּ' (שם כד כג). וְדָא יָד הַחֲזָקָה דְאֶתְיָהִיב לְהוּ וְדָאִי. דְּהָא מִתְמַן וּלְהִלָּאָה אֶתְבַּר חִילָא דְסִטְרָא אַחֲרָא וְקִדְשִׁתָּא שְׁלֹטַת בְּעֵלְמָא.

אֲבָל פּוֹכְבִים אַחֲרָים [שְׂאִינָם מַחִיזִת הַקְדָּשׁ], נֹאמַר בְּהֵם: וְנִמְקוּ פֶל צָבָא הַשְּׁמַיִם וְגו' וְכָל צָבָאָם יִבּוּל (ישעיה לד, ד) - אֵלוּ הָאֲמוֹת שְׁלֹמְטָה. לְפִיכֵד: שְׁמֵשׁ בְּגַבְעוֹן דּוּם וְגו' [וְיָרִחַ בְּעַמְק אֵילוֹן] (יהושע י"ב), כְּדִי לְקַחַת [מִהָאֲמוֹת] כַּח זֶה. וְאֵלוּ הַשְּׁמֵשׁ וְהַיָּרִיחַ שְׂכִתוּב עֲלֵיהֶם: וְחִפְרָה (גו') [הַלְבָנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה] (ישעיה כד, כג). וְזוּ יָד הַחֲזָקָה שְׁנֹתָנָה לְהֵם [לְיִשְׂרָאֵל], וְדָאִי. שְׁהִרֵי מִשָּׁם וּלְהִלָּאָה נִשְׁפַּר כַּח שֶׁל הַסְטְרָא אַחֲרָא, וְהַקְדָּשָׁה שׁוֹלְטַת בְּעוֹלָם.⁴¹

קָם אַבְרָהָם הִזְקֵן הַחֲסִיד, פִּתַּח וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי רַבִּי, וְלִכְל הַיָּד הַחֲזָקָה. בְּדָאִי בְּשַׁעֲתָא דְעָאֵלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא כְּמָה סְטְרִין אַחֲרָנִין מְסָאֲבִין הוּוּ מִזְדַּמְנֵן לְקַבְלֵיהוּ לְקִטְרָגָא לְהוּ, בְּגִין כְּדָ יָד הַחֲזָקָה אֶצְטְרִיכַת. וְרָזָא דְמְלָה תְּפֹל עֲלֵיהֶם אִימְתָה וְפַחַד וְכוּ' (שמות טו טז). מָאִי רָזָא. אֲלָא תָא חֲזִי עֶשֶׂר עַמְמִין אֲנוּן

קָם אַבְרָהָם הִזְקֵן הַחֲסִיד, פִּתַּח וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי רַבִּי, וְלִכְל הַיָּד הַחֲזָקָה. בְּדָאִי בְּשַׁעֲתָא דְעָאֵלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, הַרְבֵּה סְטְרִין אַחֲרָנִין מְמָאִים וְזַמְנוּ בְּנִגְדָם לְקַטְרָג עֲלֵיהֶם, לְפִיכֵד הַיָּד הַחֲזָקָה הַצְרִיכַת. וְסוּד הַדְּבָר: תְּפֹל עֲלֵיהֶם אִימְתָה וְפַחַד וְגו' (שמות טו, טז). וּמָהוּ הַסּוּד? אֲלָא בָא וְרָאָה, עֵשְׂרָה עַמִּים

קָם אַבְרָהָם סָבָא חֲסִידָא פִּתַּח וְאָמַר, רַ' ר' וְלִכְל הַיָּד הַחֲזָקָה. בְּדָאִי בְּשַׁעֲתָא דְעָאֵלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא כְּמָה סְטְרִין אַחֲרָנִין מְסָאֲבִין הוּוּ מִזְדַּמְנֵן לְקַבְלֵיהוּ לְקִטְרָגָא לְהוּ, בְּגִין כְּדָ יָד הַחֲזָקָה אֶצְטְרִיכַת. וְרָזָא דְמְלָה תְּפֹל עֲלֵיהֶם אִימְתָה וְפַחַד וְכוּ' (שמות טו טז). מָאִי רָזָא. אֲלָא תָא חֲזִי עֶשֶׂר עַמְמִין אֲנוּן

40. כה - כתרא עשיראה, עי' זהר נשא, ח"ג, קמת, ע"א.

41. עי' קל"ח פתח מט עמ' קפט: "דהיינו שעד עתה, הנה לא רצה לפעול כמו אדון יחיד, אלא כמו גבור בעל כח.. עד שהיה מקום לס"א לחשוב הלחם בקטרוגיה נגד כח זה. אחר כך הדבר הולך בדרך אחר, שהרי הא"ס ב"ה פועל בדרך יחוד שליטתו כמו אדון יחיד ממש, ואז אין שייכות עוד אלה הענינים - הקטרוגים של ס"א, וקלקולי הרע. אלא הוא לבדו פועל בכוחו וברצונו שהוא טוב גמור. ועל כן כל הדברים בתיוקן ובשלימות כראוי".

הם⁴² פנגד עשר ספירות. ושבעה נתנו בידיהם [של ישראל], שהם [פנגד] שבע [ספירות] תחתונות. שלשה עד עכשיו לא נמסרו בידיהם, והם שלש [ספירות] ראשונות. כללות פלם [שבעת העמים] נקרא פנען, וזה פנגד התפארת, כללות כל [הספירות התחתונות]. לפיכך הארץ, ארץ ישראל נקראת, וארץ פנען, זה פנגד זה, ובשעה שהיו עמים אלה נמצאים בארץ, היו אוזנים בה וגורמים לה חשד. אבל בא וראה, כאן יש סוד עליון. שאף על פי שהיו נמצאים בה, היא לא נטמאה מהם.⁴³ שלא נטמאת הארץ אלא בחטאיהם של ישראל. אבל אלה [האמות], טמאה שלהם נדחתה ויצאה לחוץ, על דרך [שהטמאה] נדחית עכשיו [בזמן] הגלות, שכמה מהאמות יושבים בה [בארץ ישראל], ועם כל זה, במעשיהם לא נטמאת. אלא הטמאה שלהם נדחית לחוץ, ועומדת שם [בחוץ].

בא וראה, שבזמן שתקדוש ברוך הוא רוצה להעביר מארץ הקדש את הטמאים האלה, מתעוררת יד החזקה בתקף. ואז כל החשד שהחשכו המדרגות למעלה, בגלל החשד של הארץ, תכל נדחה מפניה [היד החזקה],

לקבל עשר ספירן. ושבע אתיהיבו בידיהו דאנון שבע תפאין. תלת עד השתא לא אתמסרו בידיהו, ואנון תלת קדמאין. כללא דכלא אקרי פנען, ודא לקבל תפארת, כללא דכלא. בגין כך ארעא, ארץ ישראל אתקריאת וארץ פנען, דא לקבל דא. ובשעתא דהו עממין אלין קימין בארעא, הו אחדין בה וגרמין לה חשוכא. אבל תא חזי הכא רזא עלאה. דאף על גב דאנון הו קימין בה, איהי לא אסתאבת בהו. דלא אסתאבת ארעא אלא בחובין דישראל. אבל אלין, מסאבותא דלהון אתדחי ונפיק לבר. פגונא דאתדחיא השתא בגלותא, דכמה מאמין יתבין בה, ועם כל דא בעובדיהון לא אסתאבת. אלא מסאבותא דלהון אתדחיא לבר וקאים תמן.

תא חזי בזמנא דפעא קדשא בריך הוא לאעברא מארעא קדישא מסאבין אלין, אתערת יד החזקה בתקפא. וכדין כל חשוכא דאתחשכו דרגין לעלא, בגין חשוכא דארעא, כלא אתדחי מקמה ונפלת על רישיהו לאתאבדא בה. וכל

42. עי' בראשית טו, יט-כא

43. צ"ע ראה ויקרא יח, כז: "כי את כל התועבות האל עשו אנשי הארץ שלפניכם ותטמא הארץ", ו"ל שבמעשיהם לא נשארה הטומאה אלא בסוף, ונדחית לחוץ, עי' לקמן בתיקון הזה.

וּנּוֹפֶלֶת עַל רֵאשִׁיָּהֶם פְּדֵי לְאֶבְרָם עַל יָדָהּ. וְכָל הַטְּמֵאָה שְׁלֵהֶם כְּמוֹ כֹּן, מִתְחַבֵּרַת וּנּוֹפֶלֶת עַל רֵאשִׁיָּהֶם.

וְזוֹ הַצְּרָעָה, שֶׁנֶּאֱמַר עָלֶיהָ: וְגַם אֵת הַצְּרָעָה (וְגו') [יִשְׁלַח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּם] (דְּבָרִים זכ). וְסוּד הַדְּבָר: תִּפְּל עֲלֵיהֶם אִימְתָה וּפְחַד (שְׁמוֹת טו, טז),⁴⁴ תִּפְּוֹל מִמֶּשׁ, שֶׁנֶּדְחַתָּה מִלְּמַעְלָה וּנְפֹלָה עַל רֵאשִׁיָּהֶם וְעַל יָדָהּ אֶבְרָו. הַצְּרָעָה לֹא עֵבֶרָה אֵת הַיָּרְדֵן שֶׁכֵּן הַטְּמֵאָה שְׁלֵהֶם עוֹמְדַת בְּחוּץ, וּמִשֵּׁם תּוֹפֶסֶת אוֹתָם וּמֵאֲבֹדַת אוֹתָם.

וְאִם תֹּאמַר, מַה הִיא צְרָעָה? אֲלֹא זֶה [כְּמִנְיָן] שֵׁם"ה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ: [זֶה] שְׁמִי [לְעוֹלָם] (שְׁמוֹת ג, טו), עִם י"ה [כְּמִנְיָן] שֵׁם"ה. וְזֶה שְׁמֵאל, סוּד מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. שְׁשֵׁם [בְּשֵׁמֶל] הַתְּחִזְקוּ מִמְּאוֹת אֱלוֹ, וּמִשֵּׁם אֶבְרָו. וּבְמַה? אֲלֹא: בְּגִדֵל זְרוּעָךְ (שְׁמוֹת טו, שָׁם). וְזֶה סוּד שֵׁם י"ה שְׁמוֹתֵיגִדֵל כְּמִדְרָגְתּוֹ, וְנַעֲשֶׂה: שְׁלֵהֶבֶת י"ה⁴⁵ (ע"פ שִׁיר ת, ו). עָלֶיהָ [נֶאֱמַר]: לְהִבֶּה תִלְהַט רְשָׁעִים (תְּהִלִּים קו, יח). כִּדִּין יְדִמּוּ כְּאֶבֶן מֵאֵן אֶבֶן. אֲלֹא כְּאֶבֶן, כִּי הִיא אֶבֶן יְדִיעָה וְדָא לִילִי אֶבֶן נֶגְפָה, דְּכִדִּין אֲתֵבֶרַת אִיהִי דְלֹא לְמִיקָם, וְאֲנִין כְּגוֹנָא דִּילָהּ הִכִּי אֲתֵבְרוּ וְאֲתֵבִידּוּ. וְכָל דָּא עַד יַעֲבֹר עִמָּךְ ה' עַד יַעֲבֹר עִם זוֹ קְנִיַת. וְדָא וְלִכְלִל הַיָּד הַחֲזָקָה.

מִסְאֲבוֹתָא דְלֵהוּן כְּגוֹנָא דָּא אֲתֵחַבֵּרַת וּנְפֹלֶת עַל רֵישִׁיהוּ.

וְדָא צְרָעָה דֵאֲתֵמַר בָּהּ וְגַם אֵת הַצְּרָעָה וְכו' (דְּבָרִים ז כ). וְרָזָא דְמִלָּה תִּפְּל עֲלֵיהֶם אִימְתָה וּפְחַד (שְׁמוֹת טו טז). תִּפְּל מִמֶּשׁ, דֵאֲתֵתְדִחִית מִלְּעֵלָא וּנְפֹלֶת עַל רֵישִׁיהוּ וּבָהּ אֲתֵאֲבִידּוּ. וְצְרָעָה לֹא עֵבֶרַת אֵת הַיָּרְדֵן (סוּטָה לו). דְּהִכִּי מִסְאֲבוֹתָא דְלֵהוּן לְבַר קָאִים, וּמִתְמַן תִּפְּסַת לְהוּ וְאוֹבִידַת לְהוּ.

וְאִי תִימָא מֵאִי צְרָעָה. אֲלֹא דָּא שֵׁם"ה, דֵאֲתֵמַר בָּהּ שְׁמִי עִם י"ה שֵׁם"ה. וְדָא שְׁמֵאלָא, רָזָא מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, דְתִמְנָן אֲתִקִּיפוּ מִסְאֲבִין אֲלִין וּמִתְמַן אֲתֵאֲבִידּוּ. בְּמֵאִי? אֲלֹא בְּגִדֵל זְרוּעָךְ. וְרָזָא דָּא שְׁמָא י"ק אֲתֵרְבִי בְּדִרְגוּי, וְאֲתֵעֲבִיד שְׁלֵהֶבֶת י"ק (שִׁיר ח ו). בָּהּ לְהִבֶּה תִלְהַט רְשָׁעִים (תְּהִלִּים קו יח). כִּדִּין יְדִמּוּ כְּאֶבֶן. מֵאֵן אֶבֶן. אֲלֹא כְּאֶבֶן, כִּי הִיא אֶבֶן יְדִיעָה וְדָא לִילִי אֶבֶן נֶגְפָה, דְּכִדִּין אֲתֵבֶרַת אִיהִי דְלֹא לְמִיקָם, וְאֲנִין כְּגוֹנָא דִּילָהּ הִכִּי אֲתֵבְרוּ וְאֲתֵבִידּוּ. וְכָל דָּא עַד יַעֲבֹר עִמָּךְ ה' עַד יַעֲבֹר עִם זוֹ קְנִיַת. וְדָא וְלִכְלִל הַיָּד הַחֲזָקָה.

44. עי' סוטה לו, ע"א; מכילתא בשלח פ"ט.

45. עי' זחר ויחי רמה; ע"א; משפטים קיד, ע"א.

וּבְאִיזוֹ מְקוֹם? אֵלָּא בְּאַרְיֵן תְּקַדֵּשׁ וְדַאי, שְׁהִיא אַחְזָה שְׁלָהֶם, שְׂאֵז שְׁבוּם לְהַתְחַבֵּר בֵּיהּ, וּמִשָּׁם לְהַתְחַבֵּר בְּמִקּוֹרָם. וְזֶה סוּד, אִישׁ אֵל מְשַׁפְּחָתוֹ תִּשְׁבּוּ. וְנֹאמַר לְגַבִּיָּהֶם: כָּל רְאִיָּהֶם יִפְרֹוּם כִּי הֵם זֵרַע בְּרַךְ יְהוָה (יִשְׁעִיהַ סַט).

בְּאֵן אַתֵּר. אֵלָּא בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא וְדַאי, דְּאִיהִי אַחְזָה דְלַהוֹן, דְּכַדִּין תְּבִין לְאַתְחַבְרָא בֵּיהּ, וּמִתְמָן לְאַתְחַבְרָא בְּמִקּוֹרֵיהוֹן. וְרִזָּא דָּא וְאִישׁ אֵל מְשַׁפְּחָתוֹ תִּשְׁבּוּ. וְאַתְמַר בֵּיהּ כָּל רְאִיָּהֶם יִפְרֹוּם כִּי הֵם זֵרַע בְּרַךְ ה' (יִשְׁעִיהַ סַט).

שְׁבַגְלוּתָא אַתְמַר אוּי לֹו לְמַלְךְ שְׁהַגְלָה אֶת בְּנָיו, וְאוּי לָהֶם לְבָנִים שְׁגָלוּ מֵעַל שְׁלַחַן אֲבִיָּהֶם (בְּרֻכּוֹת ג.א.). מַהוּ אוּי? אֵלָּא בֵּא וְרָאָה, שְׁנֵי שְׁמוֹת קְדוּשִׁים הֵם כָּלֵל הַכֹּל, וְהֵם: הַיְוִ"ה וְאַהִי"ה, זֶה בְּפְנִימִיּוֹת [הַיְוִ"ה]⁴⁶ וְזֶה בְּחִיצוֹנִיּוֹת [אַהִי"ה]. וּכְבַל הַיְוִ"ה וְאַהִי"ה הֵם מִקּוֹר שֶׁל כָּל הַשְּׁמוֹת. וּבְזִמְן שְׁהַחְטָא גֹרָם, שְׁנֵי [אוֹתִיּוֹת] ו'י שֶׁל הַיְוִ"ה מְסַתְּלָקִים. כִּלְפֵי מַי? אֵלָּא כִּלְפֵי א' עֲלִיּוֹנָה. וְזֶה סוּד עֲלִיּוֹן. בֵּא וְרָאָה, הַהוּא עֲתִיקָא קַדִּישָׁא הוּא שְׂרֵשׁ שֶׁל כָּל הַמְדַרְגּוֹת, שְׁכַל הַמְדַרְגּוֹת יִצְאוּ מִמֶּנּוּ. וּלְפִי מַה שְׁהוּא מְנַיַע אוֹתָם בְּפְנִימִיּוֹתָם, כִּדְ הֵם עוֹשִׂים מַעֲשִׂים. וּבְשַׁעָה [שְׁהַמְדַרְגּוֹת ו'י] מְסַתְּלָקִים [בְּזִמְן] שְׁלֵא מְתַפְקְדִים, לֹאֵן הֵם מְסַתְּלָקִים? אֵלָּא אֵצֶל מִקּוֹרָם הַעֲלִיּוֹן שְׁיִצְאוּ מִמֶּנּוּ, דְּהִינּוּ לֹא.⁴⁷ הַכֹּל יַחַד הוּא אוּי [לֹו לְמַלְךְ].

דְּבַגְלוּתָא אַתְמַר אוּי לֹו לְמַלְךְ שְׁהַגְלָה אֶת בְּנָיו וְאוּי לָהֶם לְבָנִים שְׁגָלוּ מֵעַל שְׁלַחַן אֲבִיָּהֶם (בְּרֻכּוֹת ג.). מַאי אוּי. אֵלָּא תָּא חֲזִי תְרִין שְׁמֵהוֹן קַדִּישִׁין אַנּוּן פְּלִלָּא דְכִלְא, וְאַלִין הַיְוִ"ה וְאַהִי"ה, דָּא דְלַגּוּ וְדָא מְלַבֵּר. וּבְכִלְא הַיְוִ"ה וְאַהִי"ה אַנּוּן מְקוֹרָא דְכָל שְׁמֵהוֹן. בְּזִמְנָא דְחוּבָא גְרִים תְרִין ו'י דְהַיְוִה אַסְתְּלָקוּ. לְגַבִּי מַאֵן? אֵלָּא לְגַבִּי א' עֲלָאָה. וְדָא רִזָּא עֲלָאָה. תָּא חֲזִי הַהוּא עֲתִיקָא קַדִּישָׁא אִיהוּ שְׂרֵשָׁא דְכָל דְרַגִין, דְכִלְהוּ דְרַגִין נְפָקִין מִנֵּהּ. וּכְגֻנָּא דְאִיהוּ אָנִיעַ לְהוּ מְלַגּוּ, הַכִּי אַנּוּן עֲבָדִין עוֹבְדִין. וּבְשַׁעָתָא דְמְסַתְּלָקוּן דְלֹא לְמַעַבְד, לֹאֵן אַתֵּר מְסַתְּלָקוּן? אֵלָּא לְגַבִּי מְקוֹרָא עֲלָאָה דְנְפָקוּ מִנֵּה וְדָא א'. כִּלְא אִיהוּ אוּי.

וּלְזַמְנִין דְאַסְתְּלָקוּ א"י מֵאַהִי"ה י"ו מֵהַיְוִ"ה כִּלְא אִיהוּ אוּי. אֵלִין, תְּלַת אַתְוֹן דְאַסְתְּלָקוּ. וְאַשְׁתַּאֲרַה ה"ה ה"ה, דְאַתְמַר בֵּיהּ הִילִילוּ הַה לִיוֹם (יַחְזַקְאֵל ל ב.).

וּלְזַמְנִין דְאַסְתְּלָקוּ א"י מֵאַהִי"ה י"ו מֵהַיְוִ"ה כִּלְא אִיהוּ אוּי. אֵלִין, תְּלַת אַתְוֹן דְאַסְתְּלָקוּ. וְאַשְׁתַּאֲרַה ה"ה ה"ה, דְאַתְמַר בֵּיהּ הִילִילוּ הַה לִיוֹם (יַחְזַקְאֵל ל ב.).

46. עי' ת"ז מזהר חדש קלט, ע"ב.

47. עתיקא קדישא הוא א', עי' זהר משפטים ח"ב ככג ע"א.

הילילו הָה לַיּוֹם (יְחֻקָּא לַב). וְלַפְעָמַיִם
מִסְתַּלַּק י' מֵאַהֲרֹ"ה וי' מֵהַיּוֹ"ה, וְנִשְׁאַר
אַהֲרֹ"ה הַיּוֹ"ה, עַל דְּרֹךְ [שְׁפָתוֹב]: הַיּוֹה
עַל הַיּוֹה [תְּבוּא] (שָׁם ז,כו).

וְלִזְמַנָּא אִסְתַּלַּק י' מֵאַקִּי"ק וי' מֵהַיּוֹ"ה
וְאַשְׁתַּאֲרַה הַיּוֹ"ה, כְּגוֹן הַיּוֹה עַל
הַיּוֹה (שָׁם ז כו).

אָבֵל כְּאֵי וְדַאי, דָּא וי' דְּאִסְתַּלַּק
בְּקַדְמֵיתָא לְבַתֵּר י'. וְרָזָא דָּא וְלֹא אָבּוּא
בְּעִיר (הוֹשַׁע יא ט) לֹא אָבּוּא בִירוּשָׁלַיִם
שֶׁל מַעֲלָה עַד שְׁאַבָּא וְכוּ' (תַעֲנִית ה.).
אֲמַאי. אֶלֶּא אוֹי לְמַלְךְ שְׁהַגְלָה אֶת בְּנָיו,
דְּבָנִין אֲנִין דְּגֵרְמִים חֲבוּרָא דְקִדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא וְשְׂכִינְתָּיה, דְּאֲנִין מ"ן דְּשְׂכִינְתָּא.
וְכִינִין דְּאֵלִין לֹא קִימִין, חֲבוּרָא לֹא
אֲשַׁתְּכַח. בְּגִין כֵּן אוֹי לְמַלְךְ שְׁהַגְלָה אֶת
בְּנָיו, דְּאִין מְלָךְ בְּלֹא עִם. דְּאִין מְלָךְ
בְּלֹא מַלְכוּת וְאִין מַלְכוּת בְּלֹא עִם.
וְלִקְבַּל דָּא אוֹי לְבָנִים שְׁגָלוּ מַעַל שְׁלַחַן
וְכוּ', דְּכִינִין דְּקִימִין לְבַר מְשְׂכִינְתָּא
דְּאִיהִי שְׁלַחַן, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשַׁתְּכַח
רַחֲמֵי מַנְיָהוּ.

אָבֵל לְעֵתִיד לְבוּא [כְּתוּב]: בּוֹנָה
יְרוּשָׁלַיִם יְהוּה וְגו' (תְּהִלִּים קמ"ב). וּבְמָה
הוּא בּוֹנָה, אֶלֶּא זֶה סוּד [הַפְּסוּק]: וְכָל
בְּנֵיךְ (יִשְׁעִיָּה נד יג), אֵל תִּקְרִי בְּנֵיךְ אֶלֶּא
בּוֹנֵיךְ (שְׁבַת סד.). דִּישְׁרָאֵל אֲנִין
בְּנֵינָא מִמֶּשׁ דְּשְׂכִינְתָּא. בְּגִין כֵּן בּוֹנָה

אָבֵל לְעֵתִיד לְבוּא [כְּתוּב]: בּוֹנָה
יְרוּשָׁלַיִם יְהוּה וְגו' (תְּהִלִּים קמ"ב). וּבְמָה
הוּא בּוֹנָה, אֶלֶּא זֶה סוּד [הַפְּסוּק]: וְכָל
בְּנֵיךְ (יִשְׁעִיָּה נד יג), אֵל תִּקְרִי בְּנֵיךְ אֶלֶּא
בּוֹנֵיךְ (שְׁבַת סד, ע"א), שְׁיִשְׁרָאֵל הֵם
מִמֶּשׁ בְּנֵין שֶׁל הַשְׂכִּינְתָּה. לְפִיכָךְ: בּוֹנָה

אָבֵל לְעֵתִיד לְבוּא [כְּתוּב]: בּוֹנָה
יְרוּשָׁלַיִם ה' וְכוּ' (תְּהִלִּים קמ"ב). בְּמַאי בּוֹנָה. אֶלֶּא רָזָא דָּא
וְכָל בְּנֵיךְ (יִשְׁעִיָּה נד יג) אֵל תִּקְרִי בְּנֵיךְ
אֶלֶּא בּוֹנֵיךְ (שְׁבַת סד.). דִּישְׁרָאֵל אֲנִין
בְּנֵינָא מִמֶּשׁ דְּשְׂכִינְתָּא. בְּגִין כֵּן בּוֹנָה

48. עי' תענית ה, ע"א.

49. עי' עץ חיים שער טל, דרוש יא, אות טז; עי' קל"ח פתח קלח עמ' שעה.

50. עי' זהר פנחס ח"ג, רמו, ע"א; "דאיהי שכינתא דאתמר בה: זה השולחן אשר לפני ה'".

ירושלים ה' בקדמיתא. פדין נדחי ישראל יכנס, לאהדרא להו לאתריהו. אותם למקומם.⁵¹

ועוד, הדר בחו"ל דומה כמי שאין לו אלוה, דא שמא קדישא פסותא דנשמתא (זח"ב צו:). דבה לעם נכרי לא ימשל למכרה בבגדו בה (שמות כא ח). דבגינה סטרא אחרא לא יכלין לאתקרבא לגבה. ומאן דאיהו בחו"ל סטרא אחרא שלטין על נשמתה פמאן דלית לה אלוה. ולזמנא דאתי פי הלבישני בגדי ישע (ישעיה סא י).

ועוד, הדר בחו"ל דומה כמי שאין לו אלוה, [אלוה] - זה השם הקדוש, הבגד של הנשמה,⁵² שעליו [נאמר]: לעם נכרי לא ימשל למכרה בבגדו בה⁵³ (שמות כא, ח). בגלל [הבגד שעליו], הפטרין אחרנין לא יכולים להתקרב אליה [לנשמה]. ומי שהוא בחוץ לארץ הפטרין אחרנין שולטים על נשמתו, כמו מי שאין לו אלוה. [אבל] לעתיד לבוא [פתוב]: פי הלבישני בגדי ישע (ישעיה סא, י).

ובגיין חובא דעגל פתיב ויתנצלו וכו' את עדים מהר חורב (שמות לג ו) ודא לבושא דאתמר. ולזמנא דאתי פי הלבישני בגדי ישע, דא לבושא דאתמר, פחתן יכהן פאר, דבזמנא דחובא גרים פתיב וידעו פי עירמים הם (בראשית ג ז) לעלא ולתתא. ובזמנא דפרקנא, פי הלבישני בגדי ישע לתתא, פחתן יכהן פאר לעלא. פדין פל רואיהם יכירום פי הם זרע ברך ה' (ישעיה שם ט) זרע

ובגלל חטא העגל, פתוב: ויתנצלו בגי ישראל] את עדים מהר חורב (שמות לג, ו), וזה הלבוש [של הנשמה] האמור. ולעתיד לבוא, פי הלבישני בגדי ישע - זה הלבוש האמור. פחתן יכהן פאר (ישעיה שם, שם), [אבל] בזמן שהחטא גורם, פתוב: וידעו פי עירמים הם (בראשית ג, ז), למעלה ולמטה. [אולם] בזמן הגאולה, פי הלבישני בגדי ישע - למטה, פחתן יכהן פאר - למעלה. אז: כל ראייהם יכירום פי הם זרע ברך יהוה

ע' ברכות מט, ע"א, ותנחומא נח אות יא.
 ע' זהר משפטים ח"ב צו ע"ב, עיין קל"ח פתח לא, סוד הלבושים, עמ' קח - קט; ועפ"י הנאמר שם אפשר לומר, ששם אלוקים הוא כמו כל הכינויים שנחשבים ללבושים של שם הו"יה - אילן של ד' אותיות - הנחשב להם כנשמה.
 עיי"ש, שבגלל הבגד שעליו, הנכרי לא ימשול בה, שם בזוהר: "בעוד דלבוש יקר דמלכא בה, כיון דבגדו בה, כתיב, לעם נכרי לא ימשל למכרה"; תקט"ו תפלות, ת' קלב: "איה אלוה עושי - שזה הוא לבוש שמלביש לנשמה - אלוה ודאי, בו: לעם נכרי לא ימשול למכרה בבגדו בה".

51. ע' ברכות מט, ע"א, ותנחומא נח אות יא.

52. ע' זהר משפטים ח"ב צו ע"ב, עיין קל"ח פתח לא, סוד הלבושים, עמ' קח - קט; ועפ"י הנאמר שם אפשר לומר, ששם אלוקים הוא כמו כל הכינויים שנחשבים ללבושים של שם הו"יה - אילן של ד' אותיות - הנחשב להם כנשמה.

53. עיי"ש, שבגלל הבגד שעליו, הנכרי לא ימשול בה, שם בזוהר: "בעוד דלבוש יקר דמלכא בה, כיון דבגדו בה, כתיב, לעם נכרי לא ימשל למכרה"; תקט"ו תפלות, ת' קלב: "איה אלוה עושי - שזה הוא לבוש שמלביש לנשמה - אלוה ודאי, בו: לעם נכרי לא ימשול למכרה בבגדו בה".

(ישעיה שם, ט), זרע שגורם המשכה של ברכות מלמעלה, מהמלך הקדוש ודאי. כל ראייהם יפירום - באור עליון שמאיר עליהם מתוך היחוד העליון, והמשפלים יזהרו כוהר הרקיע, ודאי. אשרי חלקם של ישראל, בעולם הזה ובעולם הבא.

קם אליהו הנביא הנאמן, פתח ואמר, הרועה הנאמן [משה], אתה הוא שפתיב עליך: כי קרן עור פניו בדברו אתו (שמות לד, כט). זה אור שמאיר עליך מתוך היחוד העליון, והוא שארית הדין שנשארו בקולמוס שעבר על פניו.⁵⁴ שבשעה שהיו נכתבות אותן מלים של תורה בתוך הספר העליון, שפתיב עליו: ויפתח ספר זכרון לפניו (מלאכי ג, טז), היה הצדיק, שהוא הקולמוס,⁵⁵ כותב אותם בדיו שיוצא מהחכמה, ומה שנשארו מאותה פתיבה נתן לה, שאתה הוא שמסרת נפשך למות במה פעמים בשביל ישראל.⁵⁶ ובגלל זה היחוד הקדוש יתיחד על ירך תמיד. ובזמן שחטאו ישראל בעגל, אמרת לפני המלך: ואם אין מחני נא (וגו') [מספרך אשר פתבת] (שמות לב, לב), וזה הוא: ולכל היד החזקה. זה:

דגרמין משיכו דברכאן לעלא מלפא קדישא ודאי. כל ראייהם יפירום, בנהורא עלאה דאתנהיר עליהו מגו יחודא עלאה. והמשפלים יזהרו כוהר הרקיע ודאי. זפאה חילקהון דישראל בעלמא דין ועלמא דאתי.

קם אליהו נביאה מהימנא פתח ואמר, רעיא מהימנא אנת איהו דכתיב בך פי קרן עור פניו בדברו אתו (שמות לד כט) דא נהירו דנהירא עלך מגו יחודא עלאה. ואיהו שיורא דדיו דאשתאר בקלמוס דאעבר על אנפך (תנחומא תשא). דבשעתא דהו נכתבין אנון מלין דאורייתא גו ספרא עלאה, דכתיב ויפתח ספר זכרון לפניו (מלאכי ג טז) הוה צדיק דאיהו קלמוס, פתיב להו בדיו דנפיק מחכמה. ומאי דאשתאר מההיא פתיבה אתיהיב לה, דאנת איהו דמסרת נפשך למותא במה זמנין בגין ישראל. ובגין דא יחודא קדישא על ירך אתיחד תדיר. ובזמנא דחבו ישראל בעגל אמרת קמי מלפא ואם אין מחני נא וכו' (שמות לב לב) ודא ולכל היד החזקה. דא

54. עי' שמות רבה, פר' מז, אות ו. תנחומא, כי תשא.

55. ר' מאמר הגאולה עמ' צג: "קרן עור פניו - וחכמים אמרו: שמשיווי הדין שבקולמוס היה, והאמת כי הקולמוס הנה הוא הצדיק הכתוב [הכותב] בספר, והכתיבה באור הזה היא, ועל כן משם נטל זה הקירון"; תקט"ו תפלות ת' קנד (סוף).

56. עי' ברכות לב, ע"א; סוטה יד, ע"א.